

Ivan Milinović
Predrag Mazinjanin
Constanza Lizačić
Romina Herceg
Ines Modrić

Prethodno znanstveno priopćenje

STAVOVI STUDENATA O SAMOBRANI S OBZIROM JESU LI DOŽIVJELI FIZIČKI NAPAD

1. UVOD

U posljednje vrijeme u medijima su sve prisutnije vijesti o nasilju što među ljudima razvija osjećaj nesigurnosti. O povećanoj stopi nasilja može se diskutirati. Možda je i prije bilo toliko nasilja, ali činjenica je kako su mediji pridonijeli činjenici kako je nasilje postalo naša svakodnevica. Samoobrana označava pravo na nekažnjen postupak pri korištenju mogućnosti obrane samoga sebe od djelovanja napadača. Definiira se i kao izbjegavanje i sprječavanje napada na mentalni ili fizički integritet osobe (Hanks, 2009). Napad može biti fizičke ili psihičke prirode. Pri samoobrani je iznimno dozvoljeno koristiti silu, ali samo u onoj mjeri u kojoj je potrebna za obranu. Pravo na samoobranu također je utemeljeno i u međunarodnom pravu (Kopel, 2008). Samoobrana nije samo skup tehnika sklopljenih da posluže u određenom trenutku kao pomoć prilikom svladavanja protivnika, već predstavlja integraciju fizičke, psihološke, tehničke i taktičke pripreme za obranu nakon iznenadnog ili ranije percipiranog napada (Sertić i sur., 2009). Važna je činjenica kako mladi percipiraju samoobranu te njezina važnost u vremenima kada je nasilje sveprisutno u svakodnevnom životu. Anketni upitnik je primarno imao zadaću procijeniti zainteresiranost studenata (oba spola) prema samoobrani kao izbornom modulu u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture na Ekonomskom fakultetu. Uvidom u rezultate primijećeno je kako su od 185 studentica dvije doživjele fizički napad, ali od 171 studenta njih 92 bilo je fizički napadnuto. U ovom radu autore je zanimalo postoje li razlike u stavovima prema samoobrani te u kojim tvrdnjama između dvije skupine studenata (koji su doživjeli fizički napad i onih koji nisu bili izloženi takvoj vrsti nasilja).

Cilj je rada utvrditi postoje li statistički značajne razlike u stavovima prema samoobrani između studenata koji su doživjeli fizički napad i studenata koji nisu fizički napadnuti na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Stavovi će se procijeniti preko upitnika od 11 tvrdnji i 4 pitanja te diskriminacijskom analizom utvrditi postoje li statistički značajne razlike među njima.

2. METODE

Uzorak ispitanika čini 171 student Ekonomskog fakulteta u Sveučilišta u Zagrebu u dobi od $19,23 \pm 0,94$ godina. Mišljenje i stav studenata o samoobrani procijenjeni su anonimnim modificiranim anketnim upitnikom od 15 varijabli vezanih uz samoobranu (anketni upitnik Sertić i sur., 2009). Na 11 tvrdnji ponuđeni su odgovori od 1 do 5, gdje 1 označava u potpunosti prihvaćanje, a 5 neprihvaćanje tvrdnje. U četiri čestice upitnika studenti su odgovarali s 1-DA ili 2-NE na postavljeno pitanje (tablica 1). S obzirom na odgovor na pitanje jesu li ikada bili fizički napadnuti, studenti su podijeljeni u dvije skupine, kako bi utvrdili postoje li kod njih razlike u stavovima prema samoobrani s obzirom jesu li doživjeli fizički napad. Od ukupnog uzorka 92 studenta doživjelo je fizički napad, dok 79 studenata nikada nije bilo suočeno s takvom vrstom nasilja.

Prikupljeni podaci bit će obrađeni programskim paketom Statistica 8.0. Prikazat će se deskriptivni parametri te diskriminacijskom analizom utvrditi postoji li statistički značajna razlika između stavova o samoobrani kod studenata na skupu od 11 varijabli s obzirom jesu li bili fizički napadnuti.

Tablica 1. Prikaz anketnog upitnika

TVRDNJA	DA	UGLAVNOM DA	NISAM SIGURAN/A	UGLAVNOM NE	NE
Samoobrana je danas izuzetno potrebna SDIP	1	2	3	4	5
Znanje samoobrane je danas potrebnije nego što je bilo prije ZSPI	1	2	3	4	5
Današnji svijet je sigurno mjesto za život DSSŽ	1	2	3	4	5
Utječu li vijesti iz medija o nasilju u društvu negativno na vaš osjećaj sigurnosti UVNS	1	2	3	4	5
Osjećala/o bih se sigurnije kada bih stekla/o osnove znanja iz samoobrane OSZS	1	2	3	4	5
Mislim da je žena sposobna obraniti se od nasilnika MŽSO	1	2	3	4	5
Smatrate li da treningom samoobrane možete utjecati i na zdravstveni status te unaprijediti pojedine motoričke i funkcionalne karakteristike STSU	1	2	3	4	5
Mislim da bih se pokušala/o obraniti od nasilnika i bez znanja samoobrane MPON	1	2	3	4	5
Mislim da bih se usudila/o upotrijebiti stečeno znanje samoobrane u realnoj situaciji, kada bih prošla/o tečaj (<i>hipotetski</i>) MUUS	1	2	3	4	5

(nastavak Tablice 1)

TVRDNJA	DA	UGLAVNOM DA	NISAM SIGURAN/A	UGLAVNOM NE	NE
Uključila/o bih se u nastavu izbornog predmeta samoobrana ukoliko bi se taj predmet formirao za studente i studentice UUNS	1	2	3	4	5
Nastava iz samoobrane bila bi nepotrebna i nekorisna NSBN	1	2	3	4	5
UPIT	DA	NE			
Jeste li se bavili i li se bavite nekim borilačkim sportom BBSP	1	2			
Pohađate li kakav tečaj samoobrane PTSA	1	2			
Bila/o sam u situaciji kada sam fizički napadnut/a BSFN	1	2			
Jeste li razmišljali o pohađanju tečaja iz samoobrane ROTS	1	2			

3. REZULTATI I DISKUSIJA

U tablici 2 prikazani su deskriptivni parametri varijabli upitnika o stavovima prema samoobrani za studente s obzirom na to jesu li doživjeli fizički napad. Rezultati daju puno informacija o stavu studenata prema samoobrani. Zbog malog raspona u ponuđenim odgovorima (1-5) aritmetičke sredine varijabli među grupama naoko ne pokazuju velike razlike u stavovima. Zabrinjava činjenica kako je gotovo 54% studenata bilo fizički napadnuto (BSFN). Obje skupine studenata smatraju kako je samoobrana danas izuzetno potrebna (SDIP). Studenti koji su doživjeli fizički napad u većoj mjeri smatraju ovu tvrdnju točnom (AS=1,79). Isto tako više studenata koji su bili fizički napadnuti smatra kako današnji svijet nije siguran od studenata koji nisu bili fizički napadnuti (DSSŽ) (AS=3,41). Upravo zato iznenađuju odgovori na tvrdnju utječu li vijesti iz medija o nasilju u društvu negativno na vaš osjećaj sigurnosti (UVNS) jer je skupina koja nije bila fizički napadnuta u većoj mjeri odgovorila potvrdno na tvrdnju (AS=2,80). Studenti koji su bili fizički napadnuti u većem broju bi se uključilo u nastavu samoobrane kada bi takva bila organizirana na Fakultetu (UUNS) (AS=2,74). Na tvrdnju „smatrate li da treningom samoobrane možete utjecati i na zdravstveni status te unaprijediti pojedine motoričke i funkcionalne karakteristike“ (STSU) obje grupe studenata u podjednakoj mjeri smatraju je to točno (AS=1,54 i AS=1,56). Stavovi studenata su pozitivni prema samoobrani te ukazuju da bi za ovakav izborni sadržaj u nastavi postojao veliki interes studenata. Ujedno bi stečenim znanjem samoobrane povećali razinu osjećaja sigurnosti na što ukazuje varijabla (OSZS) gdje velika većina studenata obje skupine odgovorila na tvrdnju s „DA“ i „UGLAVNOM DA“ (AS=2,39 i AS=2,32).

Tablica 2. Deskriptivni parametri varijabli upitnika o stavovima o samoobrani dvije skupine ispitanika

VARIJABLA	FIZIČKI NAPADNUTI STUDENTI							FIZIČKI NE NAPADNUT STUDENTI						
	N	M	MOD	FRE	MIN	MAX	SD	N	M	MOD	FRE	MIN	MAX	SD
DOB	92	19,24	19	48	18	25	1,09	79	19,23	19	39	18	21	0,73
SDIP	92	1,79	2	49	1	5	0,86	79	2,06	2	44	1	4	0,82
ZSPI	92	1,90	Mul.	37	1	5	0,98	79	2,01	2	40	1	4	0,85
DSSŽ	92	3,41	3	28	1	5	1,09	79	3,25	3	37	1	5	1,01
UVNS	92	3,29	5	23	1	5	1,31	79	2,80	2	24	1	5	1,30
OSZS	92	2,39	2	36	1	5	1,27	79	2,32	3	31	1	4	0,82
MŽSO	92	3,37	5	28	1	5	1,40	79	2,77	2	24	1	5	1,27
STSU	92	1,54	1	50	1	5	0,75	79	1,56	1	44	1	3	0,69
MPON	92	1,73	1	51	1	4	0,97	79	1,56	1	48	1	3	0,76
MUUS	92	1,58	1	53	1	5	0,83	79	1,58	1	40	1	3	0,65
UUNS	92	2,74	3	34	1	5	1,30	79	3,03	3	31	1	5	1,27
NSBN	92	3,88	5	35	1	5	1,22	79	3,96	4	32	1	5	1,08
BBSP	92	1,51	2	47	1	2	0,50	79	1,65	2	51	1	2	0,48
PTSA	92	1,95	2	87	1	2	0,23	79	1,97	2	77	1	2	0,16
BSFN	92	1,00	1	92	1	1	0,00	79	2,00	2	79	2	2	0,00
ROTS	92	1,60	2	55	1	2	0,49	79	1,65	2	51	1	2	0,48

U tablici 3 prikazani su rezultati diskriminacijske analize između dvije grupe ispitanika u 11 varijabli (tvrdnji) upitnika. Cilj je analize utvrditi položaj centroida grupa u prostoru diskriminacijskih funkcija te utvrditi značajnost razlike među njima. Analizom je utvrđeno da se dvije grupe statistički značajno razlikuju u stavovima prema samoobrani na skupu od 11 varijabli na razini značajnosti $p=0,05$. Značajnost razlika među grupama testirana je Mahalanobisovom kvadriranom udaljenosti koja iznosi 0,6509. Dvije skupine ispitanika se statistički značajno razlikuju prema stavovima o samoobrani na temelju 11 tvrdnji u anketnom upitniku na razini $p=0,098$. Najviše ih razlikuju dvije varijable (UVNS – $p=0,008$ i MŽSO – $p=0,024$). Najveća razlika između grupa proizlazi iz stava na tvrdnju da vijesti o nasilju u društvu koje prenose različiti mediji (UVNS) jače negativno utječu na osjećaj sigurnosti kod studenata koji nisu doživjeli fizički napad, nego kod njihovih kolega koji su bili fizički napadnuti te u varijabli kako su žene sposobne obraniti se od nasilnika (MŽSO), gdje veliki broj studenata koji su bili fizički napadnuti smatraju kako to nije moguće, dok studenti druge skupine smatraju kako je to realno.

Tablica 3. Rezultati diskriminacijske analize dviju grupa ispitanika na skupu od 11 varijabli

Discriminant Function Analysis Summary (Samoobrana) No. of vars in model: 11; Grouping: BSFN (2 grps) Wilks' Lambda: ,85931 approx. F F (11,159)=2,36659 p< ,0098						
	Wilks' - Lambda	Partial - Lambda	F-remove - (1,260)	p-value	Toler.	1-Toler. - (R-Sqr.)
SDIP	0,880	0,977	3,788	0,053	0,708	0,292
ZSPI	0,861	0,998	0,324	0,570	0,647	0,353
DSSŽ	0,860	1,000	0,065	0,799	0,793	0,207
UVNS	0,898	0,957	7,134	0,008	0,818	0,182
OSZS	0,862	0,997	0,558	0,456	0,731	0,269
MŽSO	0,887	0,968	5,200	0,024	0,889	0,111
STSU	0,860	1,000	0,063	0,802	0,539	0,461
MPON	0,871	0,987	2,167	0,143	0,629	0,371
MUUS	0,863	0,996	0,668	0,415	0,515	0,485
UUNS	0,866	0,992	1,209	0,273	0,636	0,364
NSBN	0,875	0,983	2,824	0,095	0,631	0,369
Squared Mahalanobis Distances 0,650979						

Iako je glavni cilj bio utvrditi postoje li razlike u stavovima prema samoobrani između studentica i studenata Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, važno je uvidjeti kakvi su njihovi stavovi prema programu samoobrane generalno. Iz podataka se može zaključiti kako su studenti zainteresirani za programe samoobrane i da bi veliki dio njih pohađao izbornu nastavu iz tog predmeta, ali i da veliki dio studenta nije sigurno u odgovor (varijabla UUNS). Čak 60% studenata pokušalo bi se obraniti od napadača bez znanja tehnika samoobrane što je u prirodi čovjeka. S obzirom na percepciju o sve većem broju nasilja u društvu studenti razmišljaju o pohađanju nekih od programa samoobrane kojih danas ima sve više u ponudi. Završetkom pojedinog programa samoobrane stječe se samopouzdanje, ali se na vrijeme znaju prepoznati neželjene situacije te u krajnjoj nuždi i upotrijebiti naučena znanja. Najbolja tehnika samoobrane je opaziti i izbjeći potencijalno opasne situacije, ali ako to nije moguće potrebno je dati 100% u borbi i napadaču zadati ozljedu kako bi mogli pobjeći (Hanks, 2009). Važna je činjenica kako su studenti svjesni društvene okoline u kojoj žive i potencijalne opasnosti, ali i iskazivanje želje za učenjem tehnika samoobrane u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture kao i izbornih programa samoobrane u svrhu podizanja samopouzdanja i osjećaja sigurnosti te utjecaj na motoričke i funkcionalne sposobnosti putem takvih programa.

4. ZAKLJUČAK

Može se zaključiti da studenti Ekonomskog fakulteta imaju pozitivan stav prema samoobrani te je velika većina razmišljala o upisivanju pojedinih programa samoobrane. Te činjenice bi trebalo uvažiti i u programe nastave tjelesne i zdravstvene kulture unijeti i primijeniti tehnike samoobrane te osposobiti nastavnike za provođenje istih. Vjerojatno bi programi izborne nastave s takvim sadržajima pobudilo veliki interes među studentima. Prema rezultatima diskriminacijske analize dviju grupa ispitanika na varijablama upitnika o stavovima prema samoobrani, može se zaključiti kako postoje različita mišljenja i stavovi prema samoobrani s obzirom na doživljeni fizički napad. Grupe se statistički značajno razlikuju u gore navedenim varijablama na razini značajnosti $p=0,01$.

Najbolja samoobrana je prepoznati i izbjeći potencijalnu opasnost. Učenjem tehnika samoobrane i pohađanjem tečajeva veća je mogućnost da se prepoznaju takve situacije i eventualno izbjegnu konflikti (Murray 2010).

5. LITERATURA

1. Hanks, P. (2009) Collins English Dictionary. William Collins Sons & Co. Ltd. Glasgow.
2. Kopel, D., B., Gallant, P., Eisen, J., D. (2008) The Human Right of Self-Defence. *BYU Journal of Public Law (BYU Law School)* 22: 43-178.
3. Murray, S. (2010) Modern self defence training. Beginning student handbook. Via potentia. McMinnville, USA.
4. Sertić, H., Segedi, I., Vučak, T. Samoobrana iz perspektive studentica kineziološkog fakulteta sveučilišta u Zagrebu. Zbornik radova 8. konferencije o športu Alpe-adria. Gracin, Fadila; Klobučar, Borna (ur.). Zagreb : MZOS RH, 2009. 158-167.